

Rola węzła w termodynamice oddziaływania białko-ligand na podstawie par białek analogicznych

*Opis badań w ramach studiów doktoranckich
w kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Matematyczno-Przyrodniczych UW*

Cel badań

Celem projektu jest scharakteryzowanie roli topologicznego węzła występującego w miejscu aktywnym białek globularnych na podstawie struktur krystalicznych, właściwości termodynamicznych (dane experimentalne) oraz metod komputerowych enzymów analogicznych o różnych topologiach.

Opis problematyki

Przybliżenie odpowiedzi na fundamentalne pytanie - jak węzeł wpływa na funkcję biologiczną białka, jest bardzo istotnym elementem poszukiwania roli topologii enzymu. Ponad 90% poznanych do tej pory globularnych białek zawężlonych jest enzymami odpowiedzialnymi za procesy metaboliczne, a węzeł tworzy ich miejsce aktywne. Nasuwa to pytanie jakie korzyści czerpie struktura białka z wprowadzenia węzła, które uzasadniałyby konieczność pokonania bariery energetycznej wynikającej z kształtowania topologii podczas związania.

Przeprowadzona analiza białek zdeponowanych w PDB pokazuje, iż wśród 350 białek wiążących SAM, aż 82 posiada węzeł. Wstępne badania wskazują, że topologia enzymu wpływa na konformację związanego kofaktora. Obecność węzła w miejscu aktywnym wymusza na SAM zgięcie, a przy braku więzów topologicznych ligand ten jest wiązany w wyprostowanej konformacji. W szczególności rodziny TrmD i Trm5 tworzą parę enzymów, która zostanie poddana badaniom.

Cele projektu będą realizowane na kilka sposobów:

- Po pierwsze, zbadane zostanie podobieństwo oraz różnice w dostępnych strukturach krystalicznych białek w okolicach miejsc wiążących dwóch topologicznych grup metylotransferaz i wyznaczona korelacja pomiędzy wynikami *in silico* a dostępnymi danymi doświadczalnymi (w szczególności dla mutacji punktowych), w celu otrzymania przestrzennej mapy determinantów fizycznych określających specyficzność wiązania w obu grupach
- Analizę oraz porównanie konformacji struktur w trakcie dynamiki, pomiędzy węzłowymi i trywialnymi enzymami, a także zmiany w mobilności w zależności od związania ligandu, co pozwoli uzyskać wgląd w dominujący mechanizm wiązania w każdej z grup (indukowane dopasowanie lub konformacyjna selekcja) oraz zidentyfikować kluczowe elementy struktury,
- Weryfikację powyższych obserwacji przez wprowadzenie mutacji punktowych mających na celu destabilizację struktury węzłów, bez bezpośredniego związku z wiązaniem ligandu, i analizę wpływu wprowadzonych zmian na struktury białka za pomocą symulacji dynamiki molekularnej oraz porównanie z wynikami doświadczenia NMR, badań kalorymetrycznych ITC i DSC,

Realizacja tego projektu wymaga interdyscyplinarnego podejścia łączącego elementy matematyki (charakterystyka topologiczna białek), biofizyki (krajobraz energetyczny), bioinformatyki (analiza struktur, sekwencji), chemii (opracowanie

farmakoforów charakterystycznych dla enzymu i jego topologii) i biologii (biologiczna interpretacja danych).

Metody

Projekt opiera się na użyciu szeregu metod łączących analizę układów modelowych, badania topologii istniejących struktur, metod obliczania energii swobodnej, stały wiązania ligandów.

Opiekunowie

Analiza topologiczna, charakterystyka parametrów fizycznych opisująca białko o nietrywialnej topologii, określenie energii wiązania na podstawie symulacji będzie wykonane pod kierunkiem dr Joanny Sułkowskiej. Głównym obszarem badań tej grupy są modele teoretyczne do zwijania i przewidywania struktury białek, oraz analiza białka o nietrywialnej topologii. Laureatka grantu Idea Plus oraz EMBO Installation grant.

Część projektu wymagająca zaawansowanej wiedzy chemicznej zostanie przeprowadzona pod opieką dr hab. Dominika Gronta. Jest on ekspertem w chemii teoretycznej i przewidywaniu struktur białek. Ponadto jest też doskonałym dydaktykiem.

dr hab. Joanna Sułkowska
Wydział Chemii UW i Centrum Nowych Technologii UW
sulkowska@cent.uw.edu.pl
modelowanie molekularne, bioinformatyka, biofizyka, topologia,

dr hab. Dominik Gront
Wydział Chemii UW
dgront@chem.edu.pl
termodynamika, metody określania farmakoforów charakterystycznych dla enzymów